

Nr 9 oktober 2008

Finlands

Synskadade

4 Åbolands synskadade firade 35 år

6 Mellis på utfärd till Åland

14 Nytt lagförslag om personlig assistans

Innehåll Nr 9/08

- 3** Ledaren:
- 4** Åbolands Synskadade firade 35 år
- 5** Årets skulptur för beröring vald
- 6** Angenäm Ålandsresa för Mellis
- 10** Synskadeanpassning i hemmet
- 14** Lagreform om personlig assistens
- 16** Meddelanden
- 19** Meddelanden från distrikten
- 22** Annonser: Kurs för personer med RP
- 23** Annonser: Brailledag 2009
- 24** Möteskallelse

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 97. Nummer 10/2008 utkommer 5.12, manusstopp 14.11.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Susanna Antell, tfn 09-6962 3026 e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Arto Rintamäki

Foto: Maria Finström

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2008

Ledaren | Sofia Stenlund

Rubrik

Åbolands synskadade firade 35 år

■ Medlemmarna firade med servering och underhållning på programmet. Vid kortändan ordförande Harold Henriksson.

Den 13 september firade Åbolands Synskadade 35-årsjubileum på verksamhetscentret Sydvästen i Åbo. Det var många glada medlemmar som deltog i jubileet och det vankades skumpa, kaffe och kaka. Medlemmen och trubaduren Arto Rintamäki stod för underhållningen.

Ordförande Harold Henriksson hälsade alla medlemmar välkomna och deltagarna höjde en skål till föreningens ära. Det visade sig att det samtidigt firades ett 20-årsjubileum – så länge har Harold hållit i ordförandeklubban! Raija Österlund passade på att rikta ett stort tack till föreningens långvariga ordförande. Föreningen mottog också gratulationer, bl.a. av FSS.

ten gjorde Arto Rintamäki entré. Han underhöll medlemmarna med både kända svenska låtar av Evert Taube och Cornelis Vreeswijk samt sina egna låtar om bl.a. Tarzanlekar i barndomen. Ett gott skratt fick vi särskilt av låten som började "Jag var 80 när jag lärde mig röka" och till slut sjöng alla med i refrängen: "Det är aldrig för sent att börja leva ett riktigt liv..".

När kaffet var drucket och kakan uppä-

Text och foto: Maria Finström

Onnellisten saari - årets skulptur som berör mest

De dövblinda har valt bildhuggaren Johanna Häiväojas skulptur Onnellisten saari (De lyckligas ö) till årets skulptur som berör mest. Vinnaren utlystes på de dövblindas kulturfest i Onnela.

Skulpturtävlingen har långa anor och ordnades nu för trettonde gången. Tävlingen arrangerades av Finlands Dövblinda i samarbete med Suomen kuvanveistäjäliitto (Finlands Bildhuggarförbund). I år fick även synskadade delta i valet av vinnarskulpturen.

Skulpturen väljs på basis av känselsinnet. När synen och hörseln försvagas blir känseln viktig. En skulptur som berör är en skulptur som känns bra att känna på med händerna. Utmärkande för Johanna Häiväojas formgivning är veck och kantighet och detta uppskattades av dem som röstade fram vinnaren, eftersom de inte kan ta del av konsten rent visuellt. Valet av vinnaren motiverades av att skulpturen är angenäm att beröra för där finns många former som urskiljs bra vid beröring. Johanna Häiväoja är född år 1960. Hon är en finsk bildhuggare och bor nuförtiden i Frankrike. Häiväoja har gjort många skulpturer i brons och stål samt arbetat med papper. Hon har bl.a. gjort stora installationer och pappersdrakar. Häiväoja har en examen från Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts i

Paris år 1990. Andra pris gick till Anja Juurikkalas Keisarikruunut (Kejsarkronorna). Tredje platsen gick till Harri Kosonens Lepäävä nainen (Den vilande kvinnan). Finlands Dövblinda som ordnat utställningen tackar alla som röstade!

Text och foto: Tuija Wetterstrand

■ Svenska synskadade i Mellersta Nyland besökte på sin sommarresa till Åland bl.a. Ankaret. Här alla resenärer på Getaberg.

Angenäm Ålandsresa för Mellis

Som varje år, ordnade Svenska Synskadade i Mellersta Nyland r.f. även i år en sommarresa under tiden 19 - 24.8.2008 och den här gången var resmålet Åland. Till skillnad från t.ex. föregående resa var det meningen att man skulle få uppleva olika sevärdheter under alla dagar.

Alltså var det sedan ungefär 30 resenärer som samlades utanför Kiasma på den

regniga tisdagsmorgonen, med reseledare Tiina i spetsen, för att styra färden

först mot Nagu, där vi fick avnjuta en lunch bestående av kåldolmar och även självaste ordförande Löfman hade anlant och hälsa på oss och önska trevlig resa. Alltså fortsatte resan med skärgårdsfärjor via rutten Nagu, Korpo osv. till Kökar, där vi skulle tillbringa den första natten på Hotell Brudhällan, som är ett litet hotell byggt i gammal stil då man tänker, att byggnadsåret är 1991. Men stämningsfullt på alla sätt och enligt mitt tycke skulle man fast ha kunnat bo alla resans 5 nätter där! Följande morgon stod sedan besök till Kökars kyrka i turen och det funderades även om man skulle besöka Franziskus-Kapellet alldeles intill den. Men det visade sig ändå vara svårtillgängligt för många, så det fick vara för den här gången. Men besöket på Hembygdsmuseet med sina gamla båtar, ett värdefullt rågbröd hängande i taket och mycket, mycket annat, kompenserade ändå upplevelsetörsten för förmiddagen och någon föreslog att man skulle kunna sätta ljudeffekter av t.ex. gamla båtar på museets hemsida. Sedan var det dags igen för skärgårdsfärjor varvat med lunch för att någon gång komma fram till Mariehamn där vi skulle tillbringa resten av nätterna och göra utfärder därifrån.

I det här skedet insåg en del av oss att fastän skärgårdsfärjorna nog har sin egen känsla, är de nödvändigtvis inte ett pålitligt resealternativ då det är frågan om en stor resegrupp då man kanske måste passa ihop tidtabellen till flera färjor efter varandra! Här hände det att

färjan, måste stanna en extra gång under resan då några kor måste sättas av på en ö och våra näsor, kände nog lukten av dem då det var tid för dem att stiga av och färjan var alltså en halv timme förseklad. I Mariehamn steg det sedan på en lokal guide i bussen som berättade om alla ställen vi körde förbi, t.ex. centralsjukhuset, Marie Bad osv. Redan då började ett litet frö gro i en del av oss om att det skulle man ju kunna besöka någon dag, för det var säkert att bastu skall vi ha i någon form, helst den sista dagen i Mariehamn, d.v.s lördagen! I Mariehamn bodde största delen på Hotell Park Alandia, men på grund av att det överhuvudtaget var mycket fullsatt på alla "boendeplatser" i trakten just den veckan, bodde några på Hotell Savoy, ungefär 100 meter från de andra.

Efter att ha fått rum, orienterat oss i rummet osv., bar det av till det lokala segelsällskapets restaurang på middag och det bara råkade sig att Ålandstidningen hade sin kräftsiva där samtidigt. Så som bonus på middagen, fick vi höra festtal och den övriga feststämningen syntes och hördes nog, men förstås var matleveransen mycket långsam! Efter middagen fick var och en göra vad den ville precis alla kvällar, t.ex. var det fritt fram för pubbesök och på Park Alandia underhölls man av en trubadur som orkade dra alla kända, både nya och gamla rock-klassiker kväll ut och kväll in!

Torsdagsmorgonen skulle hämta med sig besök i Bomarsunds befästning med

gamla kanoner och dylika föremål. Några besökte en gravgård i något mellanrum, men sedan skulle vi mot Kastelholms slott, åtminstone för att fisksoppslunchen sedan skulle avnjutas helt i grannskapet.

Efter avnjuten fisksoppa, var det så småningom dags för återfärd till våra respektive hotell via vissa uppköpsmål för att förbereda oss för kvällsbesöket till Ålands synskadade rf:s Verksamhetscenter Ankaret, som är det nyaste av centren och har blivit färdigt år 1996. Där berättades det i korthet om Ålands synskadades verksamhet, det dracks kaffe med tilltugg, spelades piano och sjöngs och i övrigt var det fri samvaro. Sedan bar det av tillbaka till Park Alandia, där det pendlades mellan terrassen och middagsbordet och en del beslöt sig redan efter middagen att förflytta sig till fru trollmors Rike!

Fredagen, kunde man som helhet klassa som både mycket misslyckad och mycket lyckad, för på förmiddagens program stod ett besök på Önningeby Konstmuseum där man förstas inte fick känna på någonting, utan fick nöja sig med guidens tal. Men en ack så ljuv eftermiddag, för då stod besöket på Tjudö Vingård på programmet, alltså en gård där man lagade lokalt vin för försäljning både på plats och ställe och till Alko-butikerna på Åland. Där fick vi först smaka på olika drycker, sedan bekanta oss med själva fabriken där det berättades om de olika skeden i tillredning av vin, för att till slut få titta på strutsarna som fanns innanför

stängsel på gården.

Lördagen var helt från början ägnad till ett besök på stickarstugan och en naturstig, men åtminstone naturstigen hade på basis av mera utredningar visat sig vara svårtillgänglig för åtminstone en del, så det beslöts att den dagen blev en "ledig" dag då man fick göra vad man ville! Alltså hade en del besökt skeppet Pommern, en del hade shoppat, men Lärjungarna, gjorde det bästa, nämligen styrde stegen till fots mot Marie bad för nu skall man ju ha bastu på lördagen enligt den gamla traditionen och vi fick dessutom göra det för Mellis räkning då de ursprungliga hade inhiberats. Marie Bad är en relativt ny kombinerad simhall och spa-anläggning, som öppnats sommaren 2004 och ligger på ungefär 10 minuters promenadavstånd från Mariehamns centrum. Det innehåller både simbassänger och bassänger med vattenfall osv., men en mycket speciell sak är att om man vill låsa sitt skåp i omklädningsrummet måste man hyra ett separat hänglås för det. Eller så kan man föra alla sina värdesaker i ett pyttelitet fack på simhallens sida!

Söndagens morgonmål innehöll avfärdsstämning överlag, för vi skulle börja vår färd mot Helsingfors genast efter morgonmålet med tre skärgårdsfärjor. Övriga invånare verkade ha i planerna att återvända hem med Viking Lines båt, åtminstone på basis av diskussioner. Det blev alltså tre färjor via Kumlinge, Brändö osv., ända till Gustavs där vi ännu skulle avnjuta den sista middagen i en liten

restaurang där företagarna även sålde sina handarbeten. Sedan var det bara att åka de sista ungefär tre timmarna med bussen via Åbo till Helsingfors, varvat med ett par tack-tal, gåvogivningar till t. ex. vår angenäma busschaufför och framme i Helsingfors var vi sedan på söndagskvällen, ungefär vid 20.30-tiden.

Nu kommer ju vintern, men en ny sommarresa står säkert inför dörren snabbare än man tror. Så kom ihåg att följa

med våra medier om ni är intresserade och våran vän google på nätet hjälper er att hitta till de ovannämnda sevärdheter- nas hemsida. Åtminstone hotellen Savoy och Brudhällan har trådlös Internet-förbindelse i alla utrymmen, så alla distansuppgifter och dylikt sköts även på sidan om för att släcka informationstörsten under en angenäm sommarresa!

Text: Matti Hokkanen
Foto: Tiina Sandelin

■ Svenska synskadade i Mellersta Nylands representanter besökte Kastelholmsfängelset Vita Björn på sommarens till Åland. Från höger Matti Hokkanen, Johan Sundholm, Axel Sundholm, Johan Campbell, ledsagare Benjamin Pettersson och Stefan Tuovinen.

Har du synskadeanpassat ditt hem?

Är det kaos eller ordning som styr över ditt liv? Det var min ergoterapeut Mia Koskinen som aktualiserade frågan hemma hos mig när hon upptäckte vilken bedrövlig svärmorsdröm jag skulle bli genom min brister i köksregionen. Jag skämdes när jag var tvungen att krypa till korset och erkänna att jag fortfarande inte behärskade min egen ugn eller hittade i mina köksskåp bland alla rikliga skeppor.

Var startar man? Vi bjöd in FSS rehabiliteringshandledare i Österbotten Pia Nabb som är en van synskadeanpassare i våra hem. Hon berättade att första steget man måste ta är att själva vara motiverad att återöverta kontrollen över sitt hem. Orken och motivationen räcker kanske inte till alla dagar, men huvudsaken är att man inte ger upp för gott om man har haft en sämre dag. Det första goda rådet hon gav mig är att sortera ur

mina skåp på onödiga byttor och koppar och glas. Man behöver kanske inte tretton soppskålar vid närmare eftertanke eller alla onödiga skeppor kan man sätta i ett och samma skåp. När den egna rehabiliteringshandledaren kommer på besök kan hon hjälpa dig markera med färgglada tejper var hyllorna slutar. Hon punktmärker också spisen och dess knappar och funktioner. Det är också viktigt att man hittar i sitt eget kylskåp

och känner skillnad på burkarna. Det går lätt att åtgärda med gummisnoddar och dylikt, huvudsaken är att man använder sig av samma teknik hela tiden så att man inte börjar blanda. Det gäller att använda sin fantasi vad det gäller märk-

ningarna. Värdefulla tips och idéer brukar andra synskadade dela med sig av på våra träffar, så den informationskällan är det viktigt att man tar till vara. Som ergoterapeut är det Mias uppgift att träna upp sina synskadade klienter att så

■ Ergoterapeut Mia Koskinen och Ann-Sofi Rosendahl rensar bland innehållet i Ann-Sofis köksskåp.

självständigt som möjligt klara av vardagssysslorna i hemmet.

Vad hon saknat i mitt kök är en äggklocka. Pia var väll förberedd och hade en modell som passade mig. På grund av mina försvagade muskler passade jag också på att beställa en burköppnare. En viktig del av Pias arbete är att känna till de olika hjälpmedel som finns på marknaden, till exempel hos Aviris (de synskadades hjälpmedelsförsäljning) i Helsingfors. De flesta av ADL-hjälpmidlen måste

man betala själv, men om ekonomin är ett bekymmer har man ibland möjlighet att låna från Hälsovårdscentralen. Man kan också ansöka från kommunen vilken ibland med behovsprövning ersätter 50 procent av priset. Har man fått avslag de två tidigare nämnda kan man vända sig till FSS synskadefonder, rehabiliteringshandledarna kan hjälpa till med alla ansökningarna och skriver även rekommendationer över behovet av hjälpmedlen.

■ Mia Koskinen visar punktmärkningen på spisen och dess knappar och funktioner.

Våra rehabiliteringshandledare spelar en central roll i att återanpassa oss till vardagen när vi blivit synskadade, men vi måste själva ta initiativet. Det är vår egen motivation som hjälper oss att gå vidare. Innan Pia och Mia lämnade mitt hem passade Pia på att ge ytterligare lite praktiska tips om hemmet. Första åtgärden när man har blivit synskadad är att åtgärda belysningen, och den hjälpen bekostas av den egna kommunen. Hon tipsade även till exempel om att ha mattor för att känna efter med fötterna

så man hittar i lägenheten, eller att man tar hjälp av känsel och hörsel, som till exempel tickande klockor för att orientera sig. Hon gav även Mia en bok som FSS gett ut med praktiska tips som underlättar den synskadades vardag. Den kan Mia behöva för att lyckas acklimatisera mig. Visst vore det fint om jag själv kunde åstadkomma att det doftade nygräddade bullar i mitt hem ibland, och inte enbart brända ägg som ju faktiskt har hänt när de har kokat för länge.

Text: Ann-Sofi Rosendahl

Foto: Patrik Paulin

Fakta: **Synskadeanpassa lokaler och utemiljö**

- Lokalerna ska vara lätta att hitta i.
- Dörrar kan behöva märkas upp i punktskrift eller relief. För den som har synrester kan kontrastmarkeringar vara till stor hjälp liksom en god belysning.
- Det är också viktigt att utemiljön går att hitta i.
- Olika beläggningar och ytstrukturer är till bra hjälp.
- Dörrarna ska antingen vara stängda eller helt öppna.
- Skyltningen kan förbättras genom att texten görs tillräckligt stor, helst vit text på mörk botten, och placeras i ögonhöjd cirka 150-170 cm från golvet.

Minister Risikko: Rätt till personlig assistans en fråga om mänskliga rättigheter

■ Omsorgsminister Paula Risikko betonar betydelsen av bättre förutsättningar för gravt handikappade att klara av de dagliga sysslorna.

Propositionen om personlig assistans för gravt handikappade som har beretts under ledning av omsorgsminister Paula Risikko har blivit färdig. Statsrådet har för avsikt att fatta beslut om innehållet i laget torsdagen den 9 oktober. Syftet är att lagen ska träda i kraft den 1 september 2009. Propositionen hänför sig till budgetförslaget för år 2009.

Lagförslaget om personlig assistans är en del av en mer omfattande reform

med vilken handikappservicelagen och lagen om utvecklingsstörda gradvis slås samman. Reformen finns inskriven i regeringsprogrammet. Personlig assistans ska omfatta den hjälp som är nödvändig för en gravt handikappad hemma eller utanför hemma i de dagliga sysslorna.

”Det är mycket viktigt att vi kan erbjuda bättre förutsättningar för gravt handi-

kappade att klara av de dagliga sysslorna. På samma gång främjar vi personens möjligheter till ett aktivt deltagande i samhällelig verksamhet, arbetsliv, studier och fritid. Till detta hör också upprätthållande av sociala kontakter", konstaterar minister Risikko.

Rätten till personlig assistans skulle enligt lagen vara en avgiftsfri socialtjänst som kommunen har ansvar för att ordna. Om den sökande fyller kriterierna som finns i lagen kan kommunen inte förneka tjänsten genom att hänvisa till anslagen. Servicebehovet för en handikappad person bör planeras omsorgsfullt inom en rimlig tid. För att detta ska garanteras fogas till lagen bestämmelser om utredning av en handikappad persons servicebehov, uppgörande av serviceplan samt om kravet på att ärenden som gäller service ska behandlas utan dröjsmål. Enligt förslaget ska utredning av servicebehovet inledas senast den sjunde vardagen efter det att kontakt har tagits för erhållande av service. Beslut om service och stöd ska fattas senast inom tre månader från det att ansökan har gjorts. Personlig assistans ska omfatta den hjälp som är nödvändig för en gravt handikappad i de dagliga sysslorna både i arbetet och studierna. I fråga om andra funktioner skulle det till att börja med ordnas assistans minst 10 timmar per månad och från ingången av 2011 minst 30 timmar per månad.

Det skulle finnas olika alternativ för kommunerna att ordna servicen. Enligt det första förslaget skulle kommunen

ersätta kostnaderna för avlönandet av en personlig assistent. Arrangemanget motsvarar det nuvarande systemet med personlig hjälpare, enligt vilket hjälparen står i ett anställningsförhållande till den person som får hjälp. För det andra kunde assistans ordnas så att kommunen ger den gravt handikappade en service-sedel för anskaffning av assistentservice. Enligt det tredje alternativet kan kommunen ordna servicen i form av köpta tjänster antingen inom ramen för den egna serviceproduktionen eller i avtalsbaserat samarbete med en annan kommun eller andra kommuner. Det tredje alternativet gör personlig assistans tillgänglig också för andra personer än de som har förmåga eller vilja att sköta arbetsgivarskyldigheter.

Risken för utslagning minskar märkbart då den personliga assistansen kombineras med övriga handikapp- och socialvårdstjänster. "Det är i sista hand fråga om hur vi förhåller oss till de gravt handikappades mänskliga rättigheter, det vill säga vill vi erbjuda dem de bästa förutsättningarna att leva ett fullvärdigt liv", sammanfattar minister Risikko. Regeringens proposition har beretts i ett nära samarbete med företrädare för Handikappforum rf, Kommunförbundet och övriga intressentgrupper. Minister Risikko vill i synnerhet tacka Handikappforum och dess 27 medlemsorganisationer för ett aktivt och konstruktivt deltagande. "Den viktigaste utgångspunkten var att förverkliga reformen så som de handikappade själv har önskat", säger minister Risikko.

Meddelanden

Två medaljer till synskadade i Paralympiska spel

Tandemcyklisten Jarmo Ollanketo med pilot Marko Törmänen uppnådde en silverplats i landsvägsloppet på 96,8 kilometer. Judoka Jani Kallunki nådde en tredjeplats i klassen under 66 kg. Ryttaren Katja Karjalainen och hästen Calla blev fjärde i det obligatoriska dressyrprogrammet. Männens målbollslag blev sjunde, och simlagets yngsta deltagare Antti Latikka placerade sig på en sjundeplats i 100 meter ryggsim.

Bland övriga deltagande finländare fick spjutkastare Markku Niinimäki guld samt Leo-Pekka Tähti guld och brons. Niinimäki vann även silver i kulstötning med världsrekordet 9,92 i sin klass.

Ny möjlighet att få punktskrift snabbt

För första gången ges nu Sveriges kommuner och andra myndigheter möjlighet att snabbt få fram material på punktskrift. Med punktskriftsakuten som lanseras av Sveriges största punktskriftstryckeri får kunderna det beställda materialet med värdande post.

- Det här är oerhört bra. Nu kan jag och andra synskadade få beslut om t.ex. ledsagning från kommunen på ett läsbart media. Det här kan bli hur stort som helst. Att få viktiga dokument på sitt skriftspråk är en möjlighet att hålla ordning och få kontroll över sitt eget liv, säger Eva Björk som är verksamhetsledare på Synskadades Riksförbund.

Det är framförallt myndigheter, kommuner och landsting som efterfrågat tjänsten att snabbt få fram dokument på upp till ett tiotal sidor i punktskrift till synskadade. En del kunder vill också få material där rubrik och andra delar är i vanlig tryckt text medan resten är i punktskrift.

- Tack vare ny teknik är det enkelt och kostnadseffektivt att översätta en tryckt text till punktskrift. Det är flera av våra kunder som efterfrågat den här möjligheten så vi är stolta att nu kunna presentera Punktskriftsakuten, säger Mona Lindberg, marknadsansvarig på Iris grafiska produktion som ligger i Fagersta.

Handikappforum överräckte adress

Representanter från Finlands Handikappforum överlämnade tisdagen den 14.10 en förteckning över namn på personer som undertecknat adressen Självständighet för handikappade. Adressen överlämnades till riksdagens talman Sauli Niinistö samt till riksdagsgruppernas ordförande. Cirka 35 000 personer har skrivit under. Namninsamlingen inleddes på självständighetsdagen 6.12 2007, då kampanjen Självständighet för handikappade inleddes. I adressen kräver man att Matti Vanhanens regering tar tag i assistentfrågan för gravt handikappade. Gravyt handikappade har rätt till självständighet samt till delaktighet i livets olika områden.

Kampanjen Självständighet för handikappade inleddes med en tyst demonstration, där handikappade samlades på Senatstorget under självständighetsdagens gudstjänst år 2007. Minister Paula Risikko, ärkebiskop Jukka Paarma samt ett par riksdagsledamöter kom för att hälsa på gruppen handikappade. Samma morgon publicerades en helsidesannons i Helsingin Sanomat där man vädjade till Matti Vanhanen att han skulle påverka de handikappades situation. Med andra ord var budskapet att de gravyt handikappade skulle erhålla den redan ett flertal gånger utlovade subjektiva rätten till personlig assistent.

Social- och hälsovårdsministeriet har nu framställt ett lagförslag angående personliga assistenter som finanslag för år 2009, och den behandlas i regeringen torsdagen den 9.10. Ett av tillvägagångssätten för att sörja för personlig hjälp är rätten till en personlig assistent. Det är fråga om den mest betydelsefulla lagreformen under 20 år för handikappade om lagen förverkligas.

”Fyra betydelsefulla timmar”

Har du några timmar extra i månaden och vill göra någonting nyttigt för en annan människa? Då är du personen vi söker! Vi har ett stort behov av stödpersoner i Mellersta Nyland för personer med specialbehov.

Onsdagen den 8.10 kl.16.30-20.30 ordnas en Stödpersonskurs på Eriksgatan 8 i Helsingfors. Under kursen får du höra vad uppdraget innebär, vem som behöver dej och höra personer som gör den här verksamheten. Tillfället är även lämpligt för dej som är intresserad men vill få mera information innan du bestämmer dej. Kursen är avgiftsfri. Arrangör: Finlands Svenska Handikappförbunds Stödpersonsverksamhet. Anmälningar senast den 7.10. Mera information ger samordnare Sonja Karnell, tel. 041-501 2531, e-post fsh.sonja.karnell@kolumbus.fi.

FSS Vintertemaläger!

Boka tid i din kalender redan nu.

FSS Vintertemaläger hålls på Vuokatti den 8-14 februari 2009.

Inkvartering i stugan Pikkuhovi. Pris 250 euro per person. Mera information i nästa nummer.

God Tid som taltidning

Svenska pensionärsförbundets tidning God Tid har under 2007 utgetts och utges 2008 som taltidning tack vare finansiellt understöd från Hackmans stiftelse.

Medlemmarna i pensionärsförbundet får God Tid antingen som taltidning eller på papper under 2008 som medlemsförmån. Om medlemmen önskar God Tid både som taltidning och på papper kostar taltidningen 10 euro per år eller 2 euro per nummer (distributionen inkluderad). God Tid utkommer med nio nummer per år. Intresserade kan prenumerera på dessa taltidningen genom att ta kontakt med Tina Dunderfelt på FSS kansli per telefon 09-6962 3010 eller med Svenska pensionärsförbundets kansli, tel. 09-7288820.

Veronica Fellman

Aviris informerar

Den nytryckta Hjälpmedelskatalogen för 2008 har utkommit. Denna kan skickas och beställas kostnadsfritt per telefon på tfn (09) 3960 4700 eller via blanketten på vår hemsida. Katalogen kan även laddas ner i pdf-format (3,5 MT) via en länk på hemsidan.

Postningspåsar för c-kassetter i olika färger slumpas bort för 50 euro/st. Erbjudandet är i kraft så länge som produkten finns.

En nyhet bland seniortelefonerna är Doro Handle Easy 328gsm. I och med denna nya modell utgår den tidigare modellen Doro Handle Easy 326gsm ur Aviris sortiment. Den nyare modellens nya egenskaper är möjligheten att ta emot textmeddelanden samt ett möjlighet att spara 100 namn i telefonens adressminne. Telefonen kostar 159 euro.

Meddelanden från distriktet

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.
Svenska Synskadade i Östnyland håller stadgeenligt höstmöte lördagen den 15 november klockan 13 i Kajutan, Ågatan 33 i Borgå.
Styrelsen

Ålands Synskadade r.f.

Ålands Synskadade håller **höstmöte** i verksamhetscentret Ankaret lördagen 8 november med början klockan 12.00 på dagen.
Stadgeenliga förhandlingar. Passa på nu alla medlemmar och möt upp till höstmötet, kom med och påverka föreningens verksamhet.
Kaffeservering i samband med mötet.
Veckan efter höstmötet, måndagen 10 och tisdagen 11 november, besöker gäster från Finlands Svenska Synskadades punktskriftsgrupp Åland. Det är Tor Hanner och Tessa Bamberg som håller punktskriftsmöte i Ankaret på kvällen 10 november. Den 11 november hålls en information om punktskriften braille i Ålands Handikappförbunds lokaler HandiCampen, Nyfahlers, Skarpansvägen 30 i Mariehamn. Alla intresserade mycket välkomna.

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Måndagen 27.10 hålls konstkursen kl. 10.30 – 13.30 på Fyren i Jakobstad och Mimosel-gruppen träffas kl 14. på Emeleliehemmet i Karleby.

Torsdagen 30.10 kl. 13 har vi dagträff i Karleby. Vi samlas i Mikaelssalen på Karleby församlingscenter. Vi får besök av ögonläkare Outi Strömsholm, som svarar på deltagarnas frågor om ögonsjukdomar och synskador. Även rehabiliteringshandledare Pia Nabb medverkar.

Under blindveckan inbjuder vi stads- och kommundirektörerna samt socialchefer och FPA:s representanter inom vårt distrikt, till en gemenskapslunch med information och underhållning onsdagen 12.11.2008 i Jugend salen, Skolgatan 11 i Jakobstad. Vi hoppas att även våra medlemmar vill delta i lunchen. För matens skull är det viktigt att ni anmäler er till Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658 senast 7 november.

Mera info om evenemangen på medlemsbandet eller från Fyren.

Välkomna!
Hälsar styrelsen

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.

Kansliet är stängt den 10 till 12.11 Ingen måndagsträff 10.11.

Café Tian torsdagen den 6.11 kl. 17.30 Jazzkväll.

Basar lördagen den 15.11 kl. 11 till 14 på Tian.

Café och lotteri med fina lotterivinster.

Föreningens **höstmöte** lördagen den 29.11 kl. 10 på Tian med påföljande lunch. Anmälningar till Tian senast 24.11.

Måndagar

Kl. 12.00, högläsning av Hufvudstadsbladets innehåll som inte kommer via Pratsam.

Kl. 13 till 14 eventuellt program och kaffe. Lyssna på Medlemsbandet för program

Ingen måndagsträff 10.11.

Motion

Bocciaspelarna samlas fredagarna kl. 9.30-10.30 i Folkhälsans Seniorhus (Mannerheimvägen 97) jumppasal. Det har varit paus i spelandet men nu fortsätter det igen den 14.11 till 12.12. Välkommen nya bocciaspelare!

Vattenjumppa på fredagarna kl. 11-12 i Folkhälsans bassäng i Seniorhuset. Gruppen är fullbokad men du kan kontakta Tiina på Tian för eventuella annullerade platser.

Teaterutfärd till Åbo

Har blivit uppskjutet till 2009. Vi har

bokat 20 platser på Åbo Svenska Teaters musikal Evita lördagen den 17 januari 2009 till förevisningen kl. 14.00. Vi planerar också annat program i Åbo – kontakta Tiina på Tian före 10 december om du vill med på teaterresan.

Kansliets, Tians tfn är (09) 612 1779. Telefontid mån-ons kl. 9.30 – 13.30

Vasa Svenska Synskadade r.f.

Distriktsföreningen Vasa svenska synskadade r.f. håller stadgeenligt höstmöte lördagen den 8 november 2008 kl. 13.00 på verksamhetscentret Lyktan, Skolhusgatan 40 C i Vasa. Vid årsmötet behandlas i föreningens stadgar § 10 nämnda ärenden samt diskussion om eventuell försäljning av lägenheten på Skolhusgatan 52. Anmälningar senast 5.11 till kansliet (tfn 06-3170654).

Föreningens julfest hålls på Lyktan 20.12.2008. Mera information kommer på Medlemsbandet inom kort. På lillajul den 29 november har vi medlemsträff och julbasar på Lyktan kl. 10-14.

Stolgymnastik på Lyktan på tisdagar kl. 13-14, ojämna veckor. Ledare: Britten Nyland

Café Lyktan tisdagar från kl. 14, ojämna veckor. Kom och umgås med andra synskadade över en kopp kaffe eller te.

Mimoselgruppen fortsätter på Lyktan tisdagar kl. 13-15 , jämna veckor.

Ledare: Christin Lindholm. I samarbete med Folkhälsan.

Boccia spelas på onsdagar kl. 18.30-19.30, samling vid Lyktan 17.30.

Punktskrivare samlas på Lyktan torsdagar kl. 10 i de överenskomna grupperna. I samarbete med SSC.

Åbolands Synskadade r.f.

Åbolands Synskadade håller höstmöte lördagen den 15.11 kl. 14.00.

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. samlas till **höstmöte** lördagen den 8 november 2008 kl. 13.00 i verksamhetscentret Lyan, Prästängsgatan 12 i Ekenäs. Efter kaffet följer stadgeenliga höstmötesärenden. Transporten sker enligt kända ruttor. Anmälan om deltagande senast torsdagen den 6 nov. till Bjarne Sandberg tfn. 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström tfn. 019-241 1233. Välkommen! Styrelsen.

Kurs för personer med Retinitis Pigmentosa

Tid: 16-21.3.2009

Plats: Meri-Karina i Åbo

Ansökningstid: 17.11- 12.12.2008

FPA kursnummer: 31436

Kursen är avsedd för personer med ärftlig degeneration i ögats näthinna, dvs Retinitis Pigmentosa. Målgruppen är personer som har synrester kvar.

Målsättningen med kursen är att ge deltagarna information om sin sjukdom samt styrka att klara av det dagliga livet med en degenerativ sjukdom. Kursprogrammet består av bl.a. föreläsningar, synoptik, mobilityträning och gruppdiskussioner.

Ansökningarna kan göras i den lokala FPA byrå eller med din egen rehabiliteringshandledare. Till ansökan bifogas ett B-läkarintyg. Intyget bör inte vara över ett år gammalt.

Kursen är inte ännu godkänd av FPA men ansökningar kan ändå göras under ansökningstiden.

Kontakta rehabiliteringshandledarna för mer information:

- Carina Willberg tfn 040-511 3346
- Barbro Dahlberg- Berghäll tfn 050- 561 2951
- Pia Nabb tfn 050-561 2950

Brailledag 2009

År 2009 har det gått 200 år sedan Louis Brailles födelse. För att fira detta ordnar förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. en seminarie- och festdag den 17 januari på Finns folkhögskola i Esbo. Dagen riktar sig till alla vänner av punktskriften. Dagen är avgiftsfri. Resor betalas enligt billigaste färdmedel. Närmare info om festligheterna kommer i nästa Finlands Synskadade, men boka in datumet redan nu i kalendern.

Du kan anmäla dig redan nu och senast den 15 december till Tessa Bamberg, tfn 09-6962 3024 eller 050-462 3181, eller Monica Andersson, telefon 09-6962 3018 eller 040-511 3345.

Välkommen att fira tillsammans med oss!

Möteskallelse

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. kallar medlemmarna till stadgeenligt höstmöte den 22–23 november 2008 på hotell Waltikka i Valkeakoski. Mötesförhandlingarna inleds på lördag kl. 14.00 och fortsätter på söndag kl. 9.00. Vid mötet behandlas de i paragraf 7 av förbundets stadgar nämnda ärendena: verksamhetsplan för år 2009, budget för år 2009, medlemsavgift för stödjande medlemmar samt arvoden för år 2009, val av vice ordförande för 2009-2010, två styrelseledamöter för 2009-2011, samt två revisorer och revisorssuppleanter för 2009. Även eventuella övriga frågor och skriftliga motiöner behandlas.

Deltagaravgiften är 50 euro/person vilket inkluderar resor, kost och logi. Tillägg för enkelrum 25 euro.

Anmälningarna skall vara centralkansliet tillhanda senast måndagen den 3 november. Medlemmarna ombeds anmäla sig till sina respektive föreningar senast onsdagen den 29 oktober, enligt följande:

Norra Österbottens svenska synskadade r.f.:

Ann-Sofie Grankulla

ti-to kl. 9-14

tfn (06) 723 4880, 050 379 5658

Svenska synskadade i Mellersta Nyland r.f.:

Tiina Sandelin

må-ons kl. 9.30–13.30

tfn (09) 612 1779

Vasa svenska synskadade r.f.:

Christin Lindholm

må-to kl. 9–11

tfn (06) 317 0654

Svenska synskadade i Västnyland r.f.:

Christel Eriksson

tfn 040 745 1933

Ålands synskadade r.f.:

Jan-Erik Berglund

må-fre kl. 10-16

tfn (018) 527 365, 0457 342 5337

Svenska synskadade i Östnyland r.f.:

Stina Roms

tfn (019) 582 514

Åbolands synskadade r.f.:

Marita Andersson

tfn (02) 231 5135

Möteshandlingar på önskat medium, program för mötesdagarna och tidtabeller för de abonnerade bussarna sänds till alla anmälda. Vi ber alla mötesdeltagare bekanta sig grundligt med mötesmaterialet på förhand! Välkommen! – Styrelsen